

lijken glasschilder, maar van een reeds bejaard schilder, A. J. Grootens te Bloemendaal; hij ontwierp de cartons, zocht al het glas uit en naar zijn ontwerpen werden deze ramen gemaakt op het atelier Bogtman in Haarlem. Ook hier weer werd de eenheid van gebouw en versiering verkregen door de juiste keuze van den kunstenaar en het overleg met den architect. Als eisch werd gesteld, dat het daglicht niet door sterk gekleurde glazen mocht worden tegengehouden of gedenatureerd: in een blank licht moest deze hal liggen. Grootens heeft de ruimte der hal volkomen gediend; zijn glazen laten zooveel licht door als maar mogelijk is en dat bereikte hij door zijn ramen in hoofdzaak samen te stellen van doodgewoon blank „ornamentglas”. Wij kennen allen dat heel gewone ondoorzichtige glas van allerlei samenstelling, dat gebruikt wordt om doorzicht te beletten, b.v. in z.g. glazen deuren en dat in groote oppervlakten altijd zoo ordinair aandoet. Wanneer men echter al die soorten ornamentglas, gebobbeld, gesterd, geruit, of hoe ook, in kleine scherven gebruikt ter aanduiding van wat men in het raam wil voorstellen, dan zijn er heel mooie resultaten mee te bereiken, ook omdat dit glas zeer goed licht doorlaat! Hier en daar in deze zeven ramen ziet men een enkel stuk gekleurd glas, juist genoeg om de voorstelling te accentueeren en het geheel te verlevendigen; hoofdzaak is echter het ongekleurd glas in zijn verschillende samenstellingen. De eerste indruk, dien men ontvangt, tegenover de ramen staande, is dan ook, hoe eerbiedig het licht is behandeld en hoe prachtig dit door de ramen gefilterd, zilverachtig licht zich door ruimte der hal verspreidt en daar de sfeer van blijheid en bezinning versterkt.

Het middelste raam stelt de groote industriestad voor; ter weerszijden daarvan zijn twee ramen gewijd aan de natuurelementen, zoodat vier ramen het water, het vuur, de lucht en de aarde symboliseeren. Het meest linksche raam geeft een synthetisch beeld van de oude nijverheid en landbouw, het meest rechtsche de moderne textiel-industrie en daartusschen is het beeld aangebracht van den oud-burgemeester Edo Bergsma, die van 1896 tot 1932 de stad bestuurde, onder wiens leiding tot den bouw van dit stadhuis en tot de opdracht aan Friedhoff werd besloten en die kort voor de voltooiing aftrad. De zinrijke composities hebben de verdienste van geen uitlegging te behoeven; zij zijn goed geordend en niets er in is ondergeschikt gemaakt aan geometrische gezochtheden. Evenmin is toegegeven aan een vormloos naturalisme, dat de orde der architectuur zou verbreken. De symbolisatie ten slotte is eenvoudig en duidelijk.

Langs de monumentale trap (afb. 20) bereiken wij uit de hal de galerij op de eerste verdieping en wij staan dan tegenover de deuren van de raadzaal (afb. 18), waarin de kleuren bruin en blauw domineeren; bruin zijn de betimmering, de stoelen en lange tafels, diep-blauw is het groote kleed, dat de heele zaal bedekt behalve een rand van zwart perenhout en dat alleen wordt ge-